

שם ביה"ס:
תיכון ליד
האוניברסיטה

ישוב:
ירושלים

תחום הדעת:
מדעי הרוח

מס' יחידות לימוד:
3 יחידות לימוד

סמל מוסד:
140061

מעדכנות התכנית:
רונית אופנהיים, דפנה
מוסקוביץ

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך עדכון
תש"פ 2019-2020

ההיסטוריה של ארה"ב 1860-1941

חברת ההמונים המודרנית 1870-1920

תוכנית ייחודית בהיסטוריה:

ההיסטוריה של ארה"ב 1860-1941

חברת ההמונים המודרנית 1870-1920

היקף התוכנית: 3 יח"ל (השלמה ל-5 יח"ל)

גרסת עדכון תש"ף 2019-2020

מעדכנות התוכנית¹:

רונית אופנהיים: מ.א., רכזת תוכניות ייחודיות בהיסטוריה.

דפנה מוסקוביץ: ד"ר, רכזת פדגוגית ואחראית על בחינות הבגרות.

סמל בית הספר: 140061

רחוב רופין ירושלים 93435

כל הזכויות שמורות

בעדכון התוכנית (בעיקר במפרטים של חברת ההמונים המודרנית) התבססנו, בין השאר, על התוכנית הייחודית בהיסטוריה שנכתבה על ידי גב' אפרת בלברג וע"י גב' רונית אופנהיים והוגשה בדצמבר 2004, ועל גרסת העדכון מפברואר 2009 - שנכתבה על ידי גב' רונית אופנהיים ועל ידי מר ארז הקר.¹

תוכן עניינים

4.....	רציונל התוכנית.....
6.....	מטרות אופרטיביות כלליות.....
9.....	פירוט התכנים - תולדות ארה"ב 1860-1941.....
16.....	פירוט התכנים - חברת ההמונים המודרנית 1870-1920.....
28.....	ביבליוגרפיה מורחבת: ארה"ב.....
30.....	ביבליוגרפיה מורחבת: חברת ההמונים המודרנית.....
35.....	נספח א' – תבחינים להערכת העבודה המסכמת בנושא ארה"ב בהיקף של 1.5 יח"ל.....
37.....	נספח ב' – לוח זמנים לכתיבת העבודה המסכמת בנושא ארה"ב בהיקף 1.5 יח"ל.....
38.....	נספח ג' – דף הנחיות לתלמיד לכתיבת העבודה המסכמת בנושא ארה"ב בהיקף 1.5 יח"ל.....
40.....	נספח ד': דוגמא לדף צפייה בסרט.....
41.....	נספח ה' – דוגמא לדף עבודה במהלך סיור.....
42.....	נספח ו' – דוגמא לעבודה כיתה סביב מקורות ראשוניים.....
43.....	נספח ז': ניתוח מקורות ראשוניים בנושא הגירה באמצעות חיפוש בארכיונים דיגיטליים.....
44.....	נספח ח': תרגיל להגשה: ניתוח טקסטים - הפוליטיקה של חברת ההמונים.....
45.....	נספח ט: דוגמא לפעילות כיתתית - משפט ציבורי- לינקולן מול הדמוקרטיה.....

רציונל התוכנית:

התכנית הייחודית בהיסטוריה מבקשת לקרב את התלמידים לתחום הדעת היסטוריה. אנו מבקשים להציב אתגר לתלמידים גם ברמת ההעמקה הנדרשת בתוכנית, וגם בשילוב של תחומי דעת נוספים עם לימודי ההיסטוריה, כגון: ספרות, הגות, אמנות, מוסיקה וקולנוע. מטרת השילוב היא להרחיב את היריעה הנלמדת ולאפשר לתלמידים להכיר היסטוריה פוליטית, תרבותית וחברתית באירופה ובאר"ב. התפיסה הכללית של לימודי ההיסטוריה כפי שהיא קיימת היום היא חקר ההיסטוריה כתולדות התרבות. התוכנית המוצעת משלבת מגמה זו בלימודי ההיסטוריה בבית הספר התיכון.

התוכנית הייחודית בהיסטוריה מארגנת סביב שני נושאים מרכזיים, חומרים שונים והופכים להיות משמעותיים, באמצעות הקשרים הקיימים ביניהם והבונים יחד תפיסה היסטורית ותמונה רחבה. שני הנושאים שבחרנו להעמיק בהם הם ההיסטוריה התרבותית, הפוליטית והחברתית של ארה"ב בין השנים 1860-1941 והתהוותה של חברת ההמונים המודרנית בין השנים 1860-1920. היסוד המארגן של שני נושאים אלו גם יחד, כלומר, של ההיסטוריה של ארה"ב ושל חברת ההמונים המודרנית, הוא ניתוח תהליכי מודרניזציה בעולם המערבי, וזאת באמצעות בחינת שתי חברות גדולות ומשפיעות, החברה האמריקנית והחברה האירופאית העוברות תהליכים אלה והמשפיעות על העולם כולו. בחרנו בשני נושאים, האחד ממוקד ועוסק בהיסטוריה של ארה"ב והשני, מתפרש למגוון נושאים הקשורים בחברת ההמונים שהיא מן המאפיינים המובהקים של חברת ההמונים המודרנית.

בנוסף, שני הנושאים מאפשרים לתלמידים להבין את ההוה באופן מעמיק יותר, לתלמידים ניתנים כלים המאפשרים להם לקרוא את המציאות הקיימת בעולמם טוב יותר, לחבר אותה למציאות זאת ולהפכה לרלוונטית. בין המטרות החשובות בלימוד ההיסטוריה בצורה זאת אנו מונים גם את המטרה של יצירת תובנה היסטורית מעמיקה המשרתת לא רק את הבנת העבר כשלעצמו.

מה מייחד את הלימוד בכל אחד מן הנושאים?

לימוד ההיסטוריה של ארצות הברית הינו לימוד סביב נושא ממוקד המתקדם על פי ציר אורך כרונולוגי, והסיפור ההיסטורי שלו מתמקד בתהליך התפתחותה של ארצות הברית למעצמה עולמית, סיפור שיש לו קו התפתחות ברור מנקודת זמן שבה ארצות הברית הינה מדינה גדולת שטח אולם מעוטת השפעה לכיוון של מעצמה קובעת בעלת נוכחות וכוח השפעה החורגים מן המציאות המקומית האמריקנית ומתייחסים אל ההיסטוריה העולמית.

לעומת זאת לימוד הנושא של חברת ההמונים המודרנית הינו לימוד רחבי סביב נושא מסויים, שבו אין ציר זמן אחד אלא נושאים מגוונים, המשפיעים ומושפעים האחד מן השני והאחד על השני, יוצרים רקמה סבוכה של תופעות הבונות יחד את סיפורה ההיסטורי של חברת ההמונים המודרנית.

בבחירת הנושאים הנחו אותנו מספר עקרונות:

א. אלו הם נושאים הפותחים פתח להבנה של העולם המורכב שבתוכו אנו חיים היום.

ב. הן ארה"ב והן אירופה מהוות מרכז הכובד התרבותי של התקופה הנידונה והן של תקופתנו אנו.

ג. שני הנושאים המתמקדים בארה"ב ובאירופה מאפשרים שילוב של לימוד ההיסטוריה היהודית בלימוד ההיסטוריה הכללית.

ד. הנושאים מאפשרים למידה בין תחומית, היינו, לשלב בתהליך הלמידה תחומי דעת נוספים המאירים ומרחיבים את דרך הלמידה ההיסטורית המקובלת. דרך למידה כזו, מלבד היותה מעניינת הרבה יותר, מבקשת לשחזר את המציאות ההיסטורית במידת האפשר כפי שהתרחשה. היסטוריה מטבעה היא תחום דעת רב תחומי, שכן ההתפתחויות האנושיות, מתרחשות בתחומה: כספרות, כאמנות, כמדעים וכהגות.

התוכנית הייחודית נלמדת בכיתות י-יא. בכיתה י' נלמד נושא ארה"ב ובכיתה יא נושא חברת ההמונים המודרנית. היות ושני הנושאים עוסקים בתקופה דומה, כלומר במחצית השנייה של המאה ה-19 וראשית המאה ה-20, לכאורה אין חלוקה טבעית בין שני הנושאים וניתן לחשוב על אפשרות שבה היסטוריה של חברת ההמונים נלמדת ראשונה, ואילו ההיסטוריה האמריקנית נלמדת לאחר מכן, אולם רמת המורכבות שונה. הלימוד בנושאים השונים הקשורים בחברת המונים המודרנית הינו לימוד מורכב יותר המחייב יכולת אינטגרטיבית הנבנית בשנת הלימוד הקודמת, כלומר בשנה שבה לומדים את ההיסטוריה האמריקנית.

מדוע נלמד נושא ההיסטוריה האמריקנית לפני ההיסטוריה של חברת ההמונים?

א. היות ושתי תכניות הלימוד עוסקות בתקופה דומה, כלומר במחצית השנייה של המאה ה-19 וראשית המאה ה-20, לכאורה אין חלוקה טבעית בין שתי התכניות וניתן לחשוב על אפשרות שבה היסטוריה האמריקנית נלמדת ראשונה, אולם היות ורמת המורכבות היא שונה הסדר הנבחר שבו לימוד ההיסטוריה של ארה"ב קודם ללימוד חברת ההמונים המודרנית.

ב. הלימוד בנושאים השונים הקשורים בחברת המונים המודרנית הינו לימוד מורכב יותר המחייב יכולת אינטגרטיבית הנבנית בשנת הלימוד הקודמת, כלומר בשנה שבה לומדים את ההיסטוריה האמריקנית.

ג. היות והלימוד בנושאים של ארה"ב עוסק מטבע מהותו בלימודים של מדינה אחת, גם אם מורכבת ורחבת ידיים, ואילו נושא חברת ההמונים עוסק בנושאים מגוונים שאינם שייכים למדינה או חברה אחת, אלא הוא מטבעו מתפרש על מספר מדינות וחברות, וכולל בתוכו השוואה אינהרנטית והתייחסות מורכבת ובו זמנית אל מה שקורה באותן החברות, הרי שהוא מורכב ומסובך הרבה יותר. תופעות חברתיות, תרבותיות וכלכליות הנלמדות בחברת ההמונים מצריכות מבט רחב יותר, מורכב יותר, ראייה היסטורית מרחבית שהיא הרבה יותר מסובכת מאשר ראייה היסטורית הממוקדת במדינה אחת. נראה לנו נכון יותר ללכת מן הפרט אל הכלל ולא מן הכלל אל הפרט.

ד. בנוסף, הלימוד בנושא ארה"ב מספק תשתית של מושגים אשר נלמדים בשנה זאת, כלומר בשנת י' ולאחר מכן בשנה שבה לומדים את חברת ההמונים המודרנית ניתן להעמיק ולהציב

הסברים ומודלים הרבה יותר מורכבים ומופשטים. לדוגמה, נושא ההגירה נידון לראשונה בארה"ב שהיא כידוע חברת מהגרים ואי אפשר שלא לבחון שאלות יסוד כגון, מי הם המהגרים, מדוע להגר, מדוע להגר דווקא לארה"ב וכיוצ"ב שאלות בסיסיות, אשר הכרחיות להבנתה אופייה של החברה האמריקנית. לעומת זאת כאשר לומדים את נושא ההגירה בחברת ההמונים המודרנית, ההתייחסות היא הרבה יותר מורכבת ורחבת היקף, שכן ההגירה היא מן התהליכים החשובים ביותר להבנייתה של חברת ההמונים המודרנית ולהבנתה. כשלומדים את נושא ההגירה בשנה זאת, שנת י"א, אנו שואלים שאלות מורכבות וברמה שונה מן השאלות בהן עסקנו בארצות הברית. למשל, אנו שואלים על חווית המהגרים, על השפעתה של ההגירה על זהויות קולקטיביות, על התנגשותה עם רעיון הלאומיות, על השפעתה ואופני ביטוייה הן בעולם היהודי והן בתנועה הציונית.

הערות והבהרות כלליות:

- לעיתים ישנה חריגה ממסגרת הזמן הנידונה (1860-1941), לדוגמה בארה"ב, החריגה לשנות ה-60, בעיקר סביב מאבקו של מרטין לותר קינג, נועדה להציג את התהליך שלא הושלם בתקופה הנלמדת ולהביאו, במובן מסוים, לידי השלמה ושיא. המאבק להשוואת זכויות השחורים שהחל אמנם במלחמת האזרחים, המשיך בצורות שונות במאה ה-20 כולל הקמת ה-NAACP ב-1909 והגיע לשיאו בשנות החמישים בהנהגתו של מרטין לותר קינג.
- התכנית המיועדת לחברת ההמונים מתרכזת בעיקר במערב ובמרכז אירופה, מכיוון ששם מתפתחת חברת ההמונים המודרנית על מאפייניה והשלכותיה, בעוד שבמקומות אחרים בעולם תהליכים אלה יתרחשו רק בלב המאה ה-20. הנושא המרכזי של חברת ההמונים הם תהליכי התפתחותה ועיצובה, ואלה חלים באירופה בשנים הנידונות.
- שילוב של תחומי דעת נוספים בהוראת ההיסטוריה הוא כאמור מרכיב מהותי. נושאי החתך הבינתחומיים משולבים בכל אחד מנושאי הלימוד במהלך הלמידה. נושאים אלא אינם נלמדים בנפרד. אנו מתייחסים למקורות ספרותיים, פילוסופיים, אומנותיים ומוסיקליים כמקורות היסטוריים ללימוד התקופה וללימוד הנושאים השונים שבה. איננו מבדלים אותם מתהליך הלמידה הכרונולוגי והם מהווים גם חלק מצורת ההערכה של הלמידה.

דרכי הלמידה המוצעות בתוכנית, המשלבות חקר, קריאה במקורות ראשוניים ומשניים, שימוש בסביבת למידה עתירת טכנולוגיה וההיחשפות לתחומי הדעת השונים מגוונות את ההוראה ומקרבות את הנושאים הנלמדים לתלמידים.

מטרות אופרטיביות כלליות:

מטרות קוגניטיביות

1. התלמיד יכיר את שיטות העבודה של ההיסטוריון: חקר מקורות משניים וראשוניים, הכרת ההבדלים ביניהם, השוואת היסטוריות, יצירת סינתזה היסטורית.
2. התלמיד יכיר ויפתח את המאפיינים הבאים של החשיבה ההיסטורית: הכרת העובדות ההיסטוריות, הבחנה בין עובדות לניתוח שלהן, הבחנה בין הסבר היסטורי להבעת דעתו של ההיסטוריון, הכרת הקושי שבכתיבת היסטוריה אובייקטיבית.
3. התלמיד ידע ליצור תמונות היסטוריות רחבות המורכבות מן העובדות והפרטים שלמד, אך ילמד להימנע מהכללות לא מבוססות ומשיפוטיות.
4. התלמיד יכיר תחומי דעת נוספים פילוסופיה, סוציולוגיה, אומנות, ספרות, פסיכולוגיה, מוסיקה מדע וקולנוע, ובאמצעותם ביטויים של תקופה ותופעותיה.
5. התלמיד יכיר תיאוריות חברתיות (הפסיכולוגיה של ההמון, מרכסיזם, ליברליזם, פאשיזם ראשוני, תיאוריות חינוכיות) שנצרו בתקופה וישכיל להתמודד במישור השכלי. בהתייחסות לתיאוריות חברתיות ואישיות אנו מתכוונים לתיאוריה החברתית של וובר כדרך להסביר את התפתחות הקפיטליזם האמריקני; לתיאוריה של פרויד כדרך להבנת הבנייתן של מערכות חינוך מודרני (בהקשר זה מתייחסים גם להוגים נוספים כגון, קורצ'אק, מונטסוריה). לתיאוריות חברתיות המשפיעות מאוד במאה ה-19 ובראשית המאה ה-20 אנו מתייחסים אל מארכס, גוסטב לה-בון; לתיאוריות פילוסופיות לניטשה; לתיאוריות כגון תיאוריות חברתיות-פסיכולוגיות לאריך פרום. הפירוט המלא יופיע בטבלא המצורפת בהמשך.

מטרות ערכיות

1. התלמיד יפתח יושר אינטלקטואלי, וימנע מכתובה שטחית ולא מבוססת.
2. התלמיד ילמד להכיר את המאפיינים של תופעות אנושיות ורעיונות אידיאולוגיים, ולבסס את הכרתו במורכבות החברה האנושית.
3. העיסוק במאבקים חברתיים המתנהלים בארה"ב ובאירופה מחנכים את התלמידים למחויבות ורגישות חברתית, מלמדים את הבסיס הדמוקרטי, ומעמיק את המחויבות לערכי הדמוקרטיה.

פיתוח מיומנויות

1. התמודדות עם חומר היסטורי ברמה גבוהה: התלמידים רכשים מיומנות בקראית חומר מורכב מתחומים שונים וברמה אקדמית.
2. בחינת נושאים היסטוריים מזוויות שונות.
3. התלמידים ילמדו לערוך השוואות היסטוריות, בין מקורות שונים, מחקרים שונים והיסטוריונים שונים.
4. התוכנית מחייבת התמודדות עם כתיבת עבודת חקר ועם הגשת תרגילים בתחומים מגוונים, דבר שמאפשר לתלמידים להתמודד עם כתיבה עיונית, מושכלת ומעמיקה.
5. התלמידים לומדים להבחין בין איכויות של חומרים מקוונים שונים.

6. התוכנית מעודדת את התלמידים ללמוד גם באופן עצמאי תוך כדי הכנת הרצאות, מצגות, תרגילים ועבודה המכשירה אותם לגלות אוטונומיה לימודית רבה. גם העובדה שהם נדרשים לקרוא חומרים ברמה לימודית גבוהה יוצרת דחף ללמידה עצמאית.
7. התוכנית מעודדת הוראת תלמידים כך שהתלמידים הופכים לא רק ללומדים עצמאיים אלא גם למשתתפים אקטיביים בשיעורים. התלמידים מכינים מצגות והרצאות, מביאים אותם לפני הכיתה, ומלמדים אותה את הנושאים בהם התמחו.
8. התוכנית מעודדת אחריות כלפי עצמם ולכפי התלמידים האחרים בהיותם מחויבים להציג את החומר באופן מעניין ומעובד כהלכה.

צרכי התלמידים ובית הספר

אוכלוסיית בית הספר התיכון שליד האוניברסיטה מורכבת בעיקרה מתלמידים מצטיינים ומחוננים. בית הספר שואף לתת מענה חינוכי לתלמידים בעלי יכולת אקדמית גבוהה ומוטיבציה לימודית, תוך כדי חתירה ללימוד בדרכים מגוונות, פיתוח ידע מעמיק בתחומים רבים, חשיבה ביקורתית, סקרנות אינטלקטואלית ושאיפה למצוינות. דגש רב מושם בבית הספר על הקניית יכולת למידה אוטונומית, שאינה תלויה בהשגחתו הצמודה של המורה.

התוכנית הייחודית בהיסטוריה מציבה בפני התלמידים אתגר אינטלקטואלי ייחודי העונה על מטרות אלה. התוכנית דורשת לימוד של מקורות היסטוריים ברמה גבוהה, הכרה של תחומי דעת מגוונים, ניתוח מעמיק הבא לידי ביטוי הן בכתיבה והן בהבעה בעל פה, ופיתוח יכולת למידה עצמאית (בדגש על עבודות חקר), והוראת עמיתים.

שילוב עם תוכנית לימודי החובה בהיסטוריה

בבית הספר נלמדת תוכנית החובה בהיסטוריה המתפרשת כרגע על פני שלוש שנות לימוד, בכיתות י-יב. ממכלול הנושאים הנלמדים בתוכנית החובה ישנם מספר נושאים המתקשרים לנושאי התוכנית הייחודית, בראש ובראשונה נושא הלאומיות אשר קיבל מקום מרכזי בתוכנית החדשה. לכן נושא זה איננו נידון בהרחבה בתוכנית הייחודית. כמו כן נושאים נוספים שנלמדים בתוכנית החובה כגון: אמנציפציה, אנטישמיות, ציונות ועליות, נדונות בתוכנית הייחודית בצורה אחרת מתוך רצון למקם תופעות אלו בנושאי התוכנית: חברת ההמונים המודרנית וארה"ב.

תולדות ארה"ב 1860-1941

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ²
מבוא- חוקה והמסטר הפדראלי, היחס אל העבדות.	3	התלמידים יכירו ויבינו את עקרונות המשטר הרפובליקני, את חשיבותה של החוקה כ"מסמך חי", מבנה החוקה, הפשרות השונות המאפיינות אותה הכוללות את היחס לעבדות.	חוקה, פדראליזם (קונפדראציה כניגוד), איזונים ובלמים, הפרדת רשויות. פשרה.	מקור ראשוני- "חוקה ארצות הברית", בתוך: רות קליינברגר, <u>תולדות ארצות הברית</u> , ת"ל, 1983, עמ' 145 – 152. מקור משני: גוטפלד, ארנון, <u>שערים לחוויה האמריקנית</u> , ת"א, רמות, 2006, עמ' 11 – 22.	קריאת טקסט ראשוני וטקסט פרשני הנלווה בהנחיית המורה והשתתפות תלמידים בקריאת טקסט הראשוני בכיתה.	שיעורי בית, השתתפות בכיתה, תרגיל מס' 1.
גורמים מיידיים וסיבות ארוכות טווח למלחמת האזרחים	2	התלמידים יכירו את הגורמים למשבר הפוליטי בארה"ב, ולפרוץ המלחמה. יבינו את ההבדל בין גורמים קצרי טווח לארוכי טווח.	עבדות, מלחמת אזרחים, חברה צפונית, חברה דרומית, מדינות חופש, מדינות עבדות, פרשת מיזורי, לינקולן, פדראציה מול קונפדראציה, זכות הפרישה, מטעות.	מקור משני: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון משברים וצמיחה</u> , ירושלים, מרכז זלמן שז"ר, 2008 עמ' 59 – 75.	למידה בקבוצות והוראת עמיתים.	השתתפות פעילה. תרגיל מס' 1.
מהלך ותוצאות המלחמה.	3	התלמידים יכירו את מהלך מלחמת האזרחים ותוצאותיה. התלמידים יכירו את תחום ההיסטוריה הצבאית וינתחו את קרבות כדוגמא.	גרנט, לי, נאום גטיסבורג, שחורים במלחמה, הכרזת שחרור העבדים, תיקונים לחוקה מס' 13 – 15.	מקור משני: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 76 – 79. מקור ראשוני: "נאום גטיסבורג", שם, עמ' 77.	קריאת הנאום, לימוד המלחמה באמצעות אתרי היסטוריה באינטרנט, כולל אתרי תמונות. הצגת קרבות שונים על ידי קבוצות עמיתים.	שיעורי בית, השתתפות בכיתה, תרגיל מס' 1.
מלחמת האזרחים (סרט)	3	הכרת מעמדם הייחודי של השחורים במלחמה, לצד תמונת ודימויים הממחישים את מלחמת האזרחים		גלורי, במאי: אדוארד זווק, 1989.	ניתוח הסרט בהתאם לחומר הנלמד באמצעות "דף צפיה".	תשובות לדף הצפייה.

² הציון בקורס זה, מורכב מחציתו מן העבודה השוטפת ומחציתו השנייה מעבודת החקר. בחלק של העבודה השוטפת, מורכב הציון מהגשת ארבעה תרגילים, משקלו של כל אחד מהם 15%, ומצגת שמשקלה 20%, שיעורי בית והשתתפות בכיתה 20%.

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ²
לינקולן- מנהיג דמוקרטי? דיקטטור לעת חירום? בחינת המיתוס שנוצר סביבו.	3	התלמידים יבינו את משמעות החלטתו של לינקולן להיכנס למלחמת אזרחים ויבחנו את מהותה של מדיניותו. התלמידים יכירו את מושג המיתוס ההיסטורי ויבחנו אותו לאור מנהיגותו של לינקולן במלחמה.	מיתוס היסטורי, לינקולן, רצח פוליטי. ג'ון וילקס בות'.	מקורות משניים: הופשטר, ריצ'רד, "אברהם לינקולן והמיתוס שצמח מעצמו", בתוך, <u>המסורת המדינית של אמריקה</u> , ריצ'רד הופשטר, תל-אביב, 1969. עמ' 109 – 153. יהושע אריאלי, "מיתוס הדמוקרטיה", בתוך, <u>היסטוריה ופוליטיקה</u> , יהושע אריאלי, תל-אביב, 1992, ע"מ 318-336. אייל נוה, "רצח מנהיגים אמריקנים: טראומה, טרגדיה ומשמעות" <u>זמנים</u> , 57, 1996-1997. עמנואל סיוון, <u>מיתוסים ערביים פוליטיים</u> , מבא עמ' 9 – 13. ³	דין בדמותו של המנהיג, המתבסס על חומרי קריאה מגוונים.	תרגיל מס' 2.
סיכום המלחמה	2	התלמידים יגבשו הערכה כוללת ביחס למלחמה.			משפט ציבורי והתדיינות (DEBATE), האם מוצדק היה להיכנס למלחמה? השוואה בין עלות ותועלת.	השתתפות במשפט על תפקידיו השונים: סנגוריה, קטגוריה, עדים וקהל משתתף.
גילויי אפליה ואליםות נגד שחורים.	3	התלמידים יכירו את המתנגדים למימוש שלושת התיקונים, תיאוריות גזעניות ודרכי פעולתם.	גזענות, קו קלוזקס קלאן, חוקי ההפרדה-סגרגציה, תיאוריית הסב, לינץ'.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 80 – 83. פרנק, אילנה, "הקו-קלוקס-קלאן: שופר לגזענות בארה"ב 1865 – 1985", בתוך מירי אליאב, פלדון (עורכת), <u>בעקבות קולומבוס: אמריקה, 1492 –</u>	קריאה במאמרה של אילנה פרנק ובחומר הנמצא בספרה של יונינה, ודין כיתתי בעקבותיהם.	שיעורי בית והשתתפות.

³ . בנושא זה פריטים ביבליוגרפיים רבים המהווים חומרים לתרגיל מס' 2.

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ²
				1992, עמ' 407 – 423.		
המאבק המשפטי והחברתי לשוויון זכויות.	4	התלמידים יכירו ויבינו לעומק את טיבם של המאבקים החברתיים והמשפטיים בארה"ב במטרה ליישם את תיקוני החוקה והישיגיה של מלחמת האזרחים.	פליסי נגד פרגוסון, ארגון ה-NAACP, בוקר וושינגטון מול דה בואה וויליאם, מרטין לותר קינג, מלקולם X ⁴ .	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 84 – 97. גוטפלד, ארנון, <u>שערים לחוויה האמריקנית</u> , תל-אביב, רמות, 2006, עמ' 79 – 90. הורביץ, חגי, "חוקה וגזענות במורשת ארצות הברית", <u>זמנים</u> , 24, 1987.	קבוצות עמיתים האחראיות על קריאה של שני המאמרים, והוראתו של הנשא בכיתה.	השתתפות פעילה ושיעורי בית.
תהליכי עיור ותיעוש בארצות הברית לאחר מלחמת האזרחים 1865 - 1914	4	התלמידים יבינו את התפתחות התעשייה בארצות הברית, התפתחותו של קפיטליזם אמריקני, התפתחות התאגידים, התפתחותן של הערים הגדולות, השפעתה של הכלכלה על המערכות הפוליטיות.	תאגידים, מונופולים, דיבידנד, מניות, מאבק עבודה מול הון, תקופת הבוסים הגדולים, דרוויזם חברתי, העידן המזוהב, קרנג'י, פורד, חקפּלר.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 110 – 121. גוטפלד, ארנון, <u>שערים לחוויה האמריקנית</u> , תל-אביב, רמות, 2006, עמ' 265 – 277. מקור ראשוני: סינקלר, אפטון, <u>הג'ונגל</u> , זמורה ביתן, תל אביב, 1987.	הוראת הנשא באמצעות קריאה במקורות, ניתוח המאמרים בכיתה והסברת המושגים והדמויות העיקריות במשא.	שיעורי בית, השתתפות פעילה, תרגיל מס 3.
מחאה חברתית נרחבת-תנועת התיקונים-תנועה חברתית המגיבה על ההתפתחויות הכלכליות 1890 – 1916.	4	התלמידים יכירו את המחאה החברתית הצומחת בארה"ב כנגד התיעוש והקפיטליזם הדורסני, ילמדו את מטרות תנועת התיקונים, יביחיו בינם לבין סוציאליסטים,	התנועה הפרוגרסיבית (תנועת התיקונים), החוק נגד הטרסטים-חוק שרמן ודרכי הפעלתו, 1890, תיאודור רוזוולט ו-וודרו ווילסון, מחאת העיתונאים- גרפי האשפה, מס הכנסה מדורג.	מקור ראשוני, סינקלייר, אפטון, הג'ונגל, (1906), תרגום יואב הלוי, תל-אביב, זמורה-ביתן, 1987. מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר,	קריאה משותפת של חומרי הלימוד, והפעלת התלמידים בדיון, מתוך הסתמכות על קריאה נרחבת שלהם להכנת התרגיל.	השתתפות והכנת שיעורים. תרגיל מס' 3.

⁴ מרטין לותר קינג ומלקולם X פועלים מחוץ לתקופה הנלמדת, אך מכיוון שהמאבק לשוויון זכויות מגיע לשיא בתקופתם מצאנו לנכון להתייחס גם אליהם.

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ²
		ילמדו את הישגים כולל תיקונים חוקיים.		2008, עמ' 122 – 131. גל, אלון, "הזרם הפרוגרסיבי 1890 – 1920", בתוך: ארנון גוטפלד, החוויה האמריקנית. פרקים בהיסטוריה של ארצות הברית, תל-אביב, זמורה ביתן, 1986, ע"מ 148 – 125.		
סיכום ההתפתחות הכלכלית והחברתית בארה"ב בסוף המאה ה-19 וראשית המאה העשרים.	4	התלמידים יפינו את מערך המושגים הכלכלי-חברתי.			התדינות (debate) בין נציגי תאגידי הענק ונציגי התנועה הפרוגרסיבית.	השתתפות פעילה בשיעור. תרגיל מספר 3
הגירה ומהגרים בארה"ב	4	התלמידים יכירו את נושא ההגירה וחיבתו בעיצובה של החברה האמריקנית. התלמידים יכירו את העמדות האמביוולנטיות בארה"ב ביחס לשאלת המהגרים, כולל אי הכללתם בתוך תנועת התיקונים ובתוך תנועת העבודה.	גורמי דחייה וגורמי משיכה, מדינת הגירה, כור היתוך, פסל החירות, אליס איילנד, חוקי הגירה, מכסות הגירה, סגירת שערים.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 10 – 27. נווה אייל, נביא אלי, <u>זמנים מודרניים</u> , חלק א', תל-אביב, 1998, עמ' 42 – 59; 43	ניתוח כרזות קריקטורות המציגות את האמביוולנטיות, קריאה בסיפרי הגירה מן התקופה (אנטוניה שלי), עיתונות, שירה,	השתתפות פעילה והכנת שיעורים, תרגיל מס' 4.
הגירה ומהגרים בארה"ב (סרט)	2	המחשת קשיי ההגירה והקליטה.		כנופיות ניו-יורק, במאי: מרטימן סקורסזה, 2002.	ניתוח הסרט בהתאם לחומר הנלמד באמצעות "דף צפיה".	תשובות לדף הצפיה.
הגירת יהודים והשתלבותם	3	התלמידים יכירו את ייחודה של ההגירה היהודית. יכירו את הקמתו של המרכז היהודי הגדול מלבד המרכז באירופה וילמדו את השינויים העוברים על הקהילה היהודית.	סדנאות היזע, ארגון בני ברית, ארגון הג'וינט, החלוקה לזרמים: אורתודוקסי, קונסרוטיבי רפורמי.	צימרמן משה, גולדשטיין יוסף, <u>היסטוריה של המאה ה-20</u> , ירושלים, 1992, עמ' 176 – 189.	עיתונות יהודית, קריאה בספרות יהודית (שלום עליכם), כרזות וקריקטורות יהודיות.	השתתפות פעילה והכנת שיעורים, תרגיל מס' 4.

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ²
הגירת יהודים והשתלבותם (סרט)	2			רחוב הסטר, במאי: ג'ון מיקלין סילבר, 1975.	ניתוח הסרט בהתאם לחומר הנלמד באמצעות "דף צפיה".	תשובות לדף הצפייה.
הגירה פנימית יצירתו של מיתוס המערב והתיאוריה של טרנר	5	התלמידים יכירו את הספר כגורם מעצב של האתוס האמריקני.	ספר, היעוד הגלוי, מערב פרוע, הקאובוי, גדר התיל, אימפריית הבקר. מימושה של טכנולוגיה תחבורתית (הרכבת)	מקורות משניים: גוטפלד, ארנון, <u>שערים לחוויה האמריקנית</u> , תל-אביב, רמות, 2006, עמ' 183-191. מקורות ראשוניים: פ.ג. טרנר, "משמעות הספר בהיסטוריה האמריקנית", (1893), בתוך: רות קליינברג, <u>תולדות ארצות הברית</u> , תל-אביב, ת"ל, 1983, עמ' 131-135.	קריאה ביקורתית ומעמיקה של מקור ראשוני מרכב בתכניו. שאלת המיתוס ומידת קירבתו אל האמת ההיסטורית (המשכיות לשאלת המיתוס ההיסטורי סביב דמותו של לינקולן).	השתתפות פעילה והכנת שיעורים, תרגיל מס' 4.
אימפריאליזם אמריקני-1890 – 1914 ראשית המעצמה האמריקנית	4	התלמידים יכירו וילמדו את תהליך התעצמותה של ארה"ב. ילמדו את ייחודיותו של האימפריאליזם האמריקני, תחומי התפשטותו,	אימפריאליזם ימי, מלחמת ספרד-ארה"ב, משבר קובה, פיליפינים, תעלת פנמה, דלת פתוחה, עיתונות צהובה.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 156 – 161. גוטפלד, <u>ממלחמת האזרחים למלחמה הקרה</u> , האוניברסיטה המשודרת, 1989, עמ' 81 – 91.	קריאה במקורות ראשוניים של קטעי עיתונות צהובה מן התקופה. קריאה ודין על המקורות.	השתתפות פעילה והכנת שיעורים,
גורמים למעורבותה של ארה"ב במלחמת העולם הראשונה וילסון מהתנגדות לכניסה למלחמה ועד ל-14 הנקודות.	4	התלמידים יכירו את הסיבות שהובילו את ארה"ב לוותר על מדיניות בדלנית מסורתית (דוקטרינת מונרו), ויבינו את המהלך ממדיניות של נשיא פרוגרסיבי למדיניות דומה ושונה.	מברק צימרמן, דוקטרינת מונרו, וילסון, 14 הנקודות, חופש השיט בימים, ביטחון קיבוצי.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 162 – 166. גוטפלד, <u>ממלחמת האזרחים למלחמה הקרה</u> , האוניברסיטה המשודרת, 1989, עמ' 101-117. מוריסון, סמואל אליוט, קומאג'ר, הנרי סטיל, לכטנברג, ויליאם, <u>ההיסטוריה של ארצות הברית</u> , כרך ב', זמורה ביתן, תל	קריאה במקורות ראשוניים: 14 הנקודות של וילסון, ניתוח קריקטורות על הכניסה למלחמה ואת כרזות המלחמה. דיון משותף בגורמים לכניסה למלחמה.	השתתפות פעילה והכנת שיעורים,

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ²
				אביב, 1984, ע"מ 572-581.		
תוצאות המלחמה: מדיניות, חברתיות, אידיאולוגיות.	4	התלמידים יכירו את התוצאות המדיניות של המלחמה, כגון, בדלנות מדינית לצד מדיניות כלכלית של הלוואות. יכירו את רדיפת הסוציאליזם בארה"ב, יכירו את ההשפעות על הימין הלבן הקיצוני (הגל השני של הקו-קלוקס-קלאן)	חבר הלאומים, ועידת וושינגטון, תיקון מס' 19 לחוקה: זכות הבחירה לנשים, קפיטליזם בוטה, 'זמן העסקים', סגירה קפדנית של שערי ההגירה (1924), 'מדיניות השק הטוב'.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 166-171. גוטפליד, <u>ממלחמת האזרחים למלחמה הקרה</u> , האוניברסיטה המשודרת, 1989, 101-117 מוריסון, סמואל אליוט, קומאג'ר, הנרי סטיל, לכטנברג, ויליאם, <u>ההיסטוריה של ארצות הברית</u> , כרך ב', זמורה ביתן, תל אביב, 1984, ע"מ 585-591.	ניתוח ודין משותפים לתוצאות המגוונות של המלחמה.	השתתפות פעילה והכנת שיעורים,
שנות ה-20 משפע לשפל כלכלי	4	התלמידים יכירו את שנות ה-20 בהקשרם הכלכלי, את התיאוריות הקפיטליסטיות המונעות התערבות מדינה, תעשייה מתקדמת למוצרי רווחה, ויתודעו לעשור של צמיחה כלכלית גדולה, לצד גורמים ארוכי טווח וקצרי מועד היוצרים את המשבר, בחקלאות, בתעשייה ובשווקי ההון.	קפיטליזם ליברלי, משבר החקלאות, רוויה תעשייתית, הובר, בורסה, יום חמישי השחור, משבר הבנקים, אינפלציה, אבטלה, מיתון, אשראי ומשבר האשראי.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, עמ' 132 – 136.	דין בהיבטיה השונים של שנות העשרים.	השתתפות פעילה והכנת שיעורים,
שנות העשרים – מבט תרבותי/חברתי	3	התלמידים יכירו את ההתפתחויות התרבותיות בשנות העשרים	ג'אז, קולנוע, אופנה,	מקור ראשוני: פיצג'רלד, סקוט, <u>גטסבי הגדול</u> , הקיבוץ המאוחד, 1999. פורד-קופולה, פרנסיס (במאי)	צפייה בסרט "גטסבי הגדול" ודין סביבו.	דף צפייה

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ²
				<u>גטסבי הגדול</u> , 1974.		
התמודדות עם המשבר הכלכלי – ניו דיל, והתגובות במערכת הפוליטית בעד ונגד.	5	התלמידים יכירו את דרכי התמודדותו של רוזולט עם המשבר, את החזרת האמון לציבור, את החוקים שמטרתם לחלץ את המדינה מן המשבר, יכירו את הגופים המתנגדים והתומכים.	ניו דיל, פ.ד. רוזולט, שיחות מול האח, מאה ימים של חסד, עבודות יזומות, עמק טנסי, חקיקה מהפכנית: חוק הבראת החקלאות, חוק ההכנסה, חוק השיכון הלאומי, חוק ואגנר, חוק הביטוח הסוציאלי.	מקורות משניים: פלורסהיים, יונינה, <u>תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה</u> , מרכז זלמן שז"ר, 2008, 137 – 141. יעקב, מצר "עידן חדש ומשבר בסופו", <u>זמנים</u> , 8, עמוד 44-57. מקור ראשוני: סטיינבק, ג'ון, <u>ענבי זעם</u> , זמורה ביתן, 1988.	קריאה במאמרו של יעקב מצר מתוך התמודדות עם המשבר הכלכלי, וקריאה בספר הלימוד.	השתתפות פעילה והכנת שיעורים,
עבודות יחידה ⁵	15	התלמידים יציגו וישתפו את הכיתה בנושאי עבודתם ודרכי התמודדותם עם העבודות.		כל תלמיד ייתן לפני השיעור חומר קריאה ממוקד רלוונטי לנושא עבודתו.	מצגות	מצגות

⁵ במסגרת שיעורים אלו יציגו התלמידים את נושאי העבודות שלהם.

חברת ההמונים המודרנית 1870-1920

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
מבוא: מאפייני חברת ההמונים	4	הצגה ראשונית של נושאי הלימוד השנתיים. התלמידים יכירו את מכלול הנושאים העומדים בבסיסה של חברת ההמונים וקשרים בסיסיים וראשוניים ביניהם. התלמידים ינתחו את המבוא של הובסבאום ויגזרו מתוכו את מאפייני חברת ההמונים.	דמוגרפיה, הגירה, מהפכה תעשייתית שנייה ומהפכה טכנולוגית, לאומיות, ליברליזם, סוציאליזם, פאשיזם ראשוני, חינוך פורמלי, וחינוך לא פורמלי, דמוקרטיה, ניכור, אימפריאליזם. תרבות הפנאי.	נווה אייל, נביא אל', <u>זמנים מודרניים</u> , חלק א', תל-אביב, 1998, עמ' 26 – 33. ברכט, ברטולד, <u>גלות המשוררים</u> , הקיבוץ המאוחד, 1978 עמ' 13-15.	"שמש מושגים". המורה יציג את נושאי השיעור. קריאה משותפת בשירו של ברכט "על ב. ב. המסקן".	תרגיל מספר 1 – מבוא לחברת ההמונים.
המהפכה המדעית טכנולוגית תעשייתית	8	התלמידים יכירו את המהפכה התעשייתית השנייה על הישגיה הטכנולוגיים. יבינו את השפעתה על התפתחותה של חברת ההמונים.	אלקרטו- מגנטיקה, גלי אור, זרם ישר, קרני רנטגן, מקסוול, היינריך הרץ, רנטגן, מרקוני, מארי קירי, רדיו-אקטיביות, איינשטיין, אדיסון, בל.	תומסון, דייויד, <u>אירופה מאז נפוליאון</u> , (תרגום, אריה חשביה) כרך א' תל-אביב, 1984, עמ' 408 – 421. הררי נוח יובל, קיצור תולדות האנושות, דביר 2011.	לימוד הנושאים הטכנולוגיים – מדעיים במעבדה לפיזיקה באמצעות הרצאת אורח והדגמות מתחום הדעת פיזיקה	השתתפות בשיעור והכנת חומרי הקריאה. הכנת מצגות והצגתן. תרגיל מספר 1 – מבוא לחברת ההמונים.

⁶ הציון בקורס זה, מורכב מחציתו מן העבודה השוטפת ומחציתו השנייה מבחינת בגרות. בחלק של העבודה השוטפת, מורכב הציון מבחינת מתכונת 25%, הגשת שני תרגילים ובחינה/ שתי בחינות ותרגיל- 4-3 מטלות בשנה 55% שיעורי בית והשתתפות בכיתה 20%.

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
דמוגרפיה והגירה אוניברסלית בתוך אירופה ומחוצה לה	6	<p>התלמידים יכירו את מושג ההגירה כאחד הנושאים המעצבים את חברת ההמונים. התלמידים ילמדו את מורכבות ההגירה המתאפשרת באמצעות ההתפתחות הטכנולוגית, המתבקשת לאור לבעיות הדמוגרפיות והמנוגדת לרעיון הלאומיות.</p> <p>התלמידים יפתחו מיומנויות איתור המקורות וההבחנה באיכותיהם השונות.</p> <p>התלמידים יבינו את הרלבנטיות של בעיה ההגירה העולמית במתכונתה הנוכחית ויעמדו על הדומה והשונה.</p> <p>התלמידים ישכללו את יכולותיהם בקריאה וניתוח של עתונות כמקור היסטורי.</p>	<p>אוכלוסייה, גידול דמוגרפי, נס דמוגרפי, גורמים דחיייה וגורמי משיכה, אוניית קיטור, רכבות, חופש תנועה, דרכונים (מונפול על אמצעי התנועה הלגיטימיים), חוקי הגירה.</p>	<p>טבלאות ומפות מאתר מט"ח, ומאתרי אינטרנט נוספים העוסקים בהגירה העולמית לתקופותיה.</p> <p>נווה אייל, נביא אלי, זמנים מודרניים, חלק א', תל-אביב, 1998, עמ' 22-25, 42-43</p> <p>צימרמן משה, גולדשטיין יוסי, היסטוריה של המאה ה-20, ירושלים, 1992, עמ' 115-119, 176-189.</p> <p>תומסון, דייוויד, אירופה מאז נפוליאון, (תרגום, אריה חשביה) כרך א', תל-אביב, 1984 ע"מ 335-337.</p> <p>עיתונות כגון: הטיים ונשינל גיאוגרפיק בנושאי ההגירה כיום.</p> <p>מלצר יורם, "ארגנטינה-מושבות היהודים", בתוך מסע אחר</p> <p>באר חיים, "לונדון: וויטצ'אפל", בתוך: מסע אחר.</p> <p>אלון פאוקר, כשהחלוצים רצו בית, 2019.</p>	<p>איתור מקורות וניתוחם ביחידים או בקבוצות.</p>	<p>הצגת התוצרים והמסקנות הנגזרות מהם במליאה.</p>
הגירה לארץ ישראל	6	<p>התלמידים יכירו את מקומן של העליות לארץ ישראל בתוך</p>	<p>הגירה ו/או עליה, עליה שניה.</p>	<p>אלרואי, גור, אימיגרנטים: ההגירה היהודית לארץ-ישראל בראשית המאה</p>	<p>דיון בטקסטים, קריאה וניתוח של עיתונות יהודית היסטורית באתר</p>	<p>השתתפות פעילה בשיעור והכנת חומרי הקריאה.</p>

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
		נושא ההגירה בחברת ההמונים. התלמידים יכירו את הדין ההיסטורי-גורפי סביב המושגים: עליה והגירה.		העשרים, יד בן-צבי, ירושלים, 2004, פרק מבוא. סקוט אורי, "הודים צעירים, ערים גדולות", זמנים 119, עמ' 58-67.	של האוניברסיטה העברית.	
קליטה בארץ ישראל	6	התלמידים יכירו את הדילמות, שליוו את הווי החלוצים, ואת חשיבותו של "החלוץ" בציונות. התלמידים יבינו את מושג החלוציות גם מתוך תהליכי התאקלמות בארץ ישראל. התלמידים יכירו את האפשרויות השונות שעמדו בפני המהגרים לארץ ישראל מבחינת מגורים ותעסוקה.	חלוצים, היהודי החדש, קבוצה, מגדר.	סקוט אורי, "הודים צעירים, ערים גדולות", זמנים 119, עמ' 58-67. אלרואי, גור, אימיגרנטים: ההגירה היהודית לארץ-ישראל בראשית המאה העשרים, יד בן-צבי, ירושלים, 2004 (קטעים נבחרים) עגנון, שמואל יוסף, <u>תמול</u> , <u>שלשום</u> , שוקן, 1998, 5-20. מסע אל החלום, במאי: עמנואל קריאלזה, 2006 גלעד משה, אוניה אגדית או סתם אגדה? <u>הארץ</u> 2019.28.10 שפירא אניטה, ככל עם ועם, בועז נוימן, תשוקת החלוצים,	דין בטקסטים, קריאה וניתוח של עיתונות יהודית של האוניברסיטה העברית.	השתתפות פעילה בשיעור והכנת חומרי הקריאה.
חזרה לקראת מבחן עם חומרים פתוחים (אופציונלי)	4	התלמידים יתבוננו באופן אינטגרטיבי בנושאים שנלמדו תוך שילוב הידע	הגירה וקליטה על כל משמעויותיה.	המאמרים הנ"ל בנושא הגירה	דין במליאה על מאמרים ושאלות שהתלמידים הכינו בבית.	מבחן

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
		הנלמד, המאמרים שהכינו.				
תהליך החילון	2	<p>התלמידים יבינו את יחסי הגומלין בין תהליך החילון לבין מגוון תחומי חיים: מדע, פוליטיקה, חינוך.</p> <p>התלמידים יבינו את מהות חברת ההמונים דרך בדיקה של החילון כתהליך מתמשך שבו מוסדות וערכים ממלאים את מקום האלוהים והדת.</p>	סקולריזציה	<p>"מודרניזציה וחילון בתרבות היהודית", בתוך יובל ירמיהו (שרך) <u>זמן יהודי חדש. כרך א.</u></p> <p>תומסון, דייוויד, <u>אירופה מאז נפוליאון</u>, (תרגום: אריה חשביה) כרך א', תל-אביב, 1984, ע"מ 346-418; 421; 350.</p> <p>חילון וחילוניות- עיונים בין תחומיים (בעריכת יוכי פישר), הקיבוץ המאוחד 2015. עמ' 11-47.</p> <p>(ביבליוגרפיית רשות)</p>	<p>דיון במליאה על מאמרים ושאלות שהתלמידים הכינו בבית.</p>	<p>השתתפות פעילה בשיעור והכנת חומרי הקריאה.</p>
הבורגנות	4	<p>התלמידים יתוודעו להשפעת התיעוש על צמיחת הבורגנות והחלוקה הפנימית בתוכה. התלמידים יעמיקו בניתוח אורח החיים הבורגני וערכי הבורגנות.</p>	<p>גבריות נשיות אינדיבידואליזם פוריטניות מוסר כפול צביעות חברתית קוד התנהגות שמרנות</p>	<p>נווה אייל, <u>זמנים מודרניים</u>, א, עמ' 36-37</p> <p>מופסאן, גי דה, <u>המחרוזת</u></p> <p>וורטון אדית, <u>עידן התמימות</u>, פרק ראשון.</p> <p>הסרט <u>עידן התמימות</u>, על פי ספרה של אדית וורטון.</p>	<p>קריאה ודיון בטקסטים המלווים את הנשא. צפייה בסרט ודיון.</p>	<p>השתתפות פעילה בשיעור והכנת חומרי הקריאה.</p>

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
הבורגנות	4	<p>התלמידים יבינו כיצד מבנה הבית הבורגני משקף את מעמד הנשים ושולט על אורחות חייהן.</p> <p>התלמידים יתודעו לחלוקת התפקידים בין נשים לגברים;</p> <p>לבוש ותסוקות; תפיסות של נשיות וגבריות;</p>	<p>גבריות נשיות אינדיבידואליזם</p> <p>פוריטניות</p> <p>מוסר כפול</p> <p>צביעות חברתית</p> <p>קוד התנהגות שמרנות</p>	<p>שמיר מלאת, "הבית המפוצל", בתוך זמנים 104. אופק גליה, "שערן של נשים באנגליה הויקטוריאנית", בתוך זמנים 111. צפייה באחד/בקטעים מהסרטים הבאים: סרט מר פופינס, על פי ספרה של פמלה טראורס.</p> <p>הסופרג'יסטיות, (במאית: שרה גברון) 2015.</p>	<p>קריאה ודייון בטקסטים המלווים את הנשא. צפייה בסרט ודייון.</p>	<p>השתתפות פעילה בשיעור והכנת חומרי הקריאה.</p>
המאבק הפמיניסטי על גליו השונים	6	<p>התלמידים יכירו את מטרות המאבקים הפמיניסטיים השונים בסוף המאה התשע עשרה ובראשית המאה העשרים.</p> <p>התלמידים יכירו את ההישגים והכשלונות המלווים את המאבק.</p> <p>התלמידים יפתחו תודעה שוויונית בין המינים ויבינו את המקורות למאבקים האקטואליים סביב תנועת ה"me too"</p>	<p>מפלגות המונים, המאבק על זכות הבחירה, מאבק על זכות הבחירה לנשים - התנועה הסופרג'יסטית, הגל הראשון.</p> <p>אלינור מרקס (בתו של קרל מרקס) - פעילה חברתית וסופרג'יסטית.</p>	<p>ללמוד פמיניזם: מקראה (עורכות שונות), הקיבוץ המאוחד 2006, עמ' 47-11.</p> <p>צימרמן, משה וגולדשטיין יוסף, היסטוריה של המאה העשרים: העולם והיהודים בדורות האחרונים 1880-1914, זלמן שז"ר 1992, עמ' 63-58.</p>	<p>ניתוח מאמרים ומקורות ראשוניים כגון: מצעי המפלגות, כרזות תעמולה, קריקטורות ותמונות העסקים בשינויים במעמד הנשים.</p> <p>צפייה בסרטים "מרי פופינס" ו"סופרג'יסטיות"</p>	<p>השתתפות בשיעור והכנת חומרי הקריאה</p>
המאבק הסופרג'יסטי בארץ ישראל	6	<p>התלמידים יכירו את המקורות למאבק הפמיניסטי בארץ ישראל, את ההשפעה של המאבקים העולמיים לשוויון הנשים על גברים ונשים בארץ</p>	<p>שומרות, חוות העלמות, רחל ינאית בן צבי, הלנה כגן- חפאת הילדים הישראלית האשה הראשונה במקצוע זה בארץ ישראל. האמבק על הבחירות ב-1919.</p>	<p>אתגר המגדר, מרגלית שילה, הקיבוץ המאוחד 2007 (קטעים נבחרים).</p> <p>השומרות שלא שמרו, סמדר סיני,</p>	<p>ניתוח מאמרים ומקורות חזותיים.</p>	<p>השתתפות פעילה בשיעור והכנת חומרי הקריאה.</p>

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
		ישראל ואת היוכח שהתנהל בארץ ישראל מול אנשי הישוב הישן (מגזר דתי וחרדי).		מכון קק"ל 2013. (קטעים נבחרים)		
פוליטיקה של חברת ההמונים- ליברליזם- אידאולוגיה	6	התלמידים יכירו ויעמיקו בלמוד עקרונות הליברליזם ויכירו את הוגיו המרכזיים.	מיל, חופש הביטוי, חופש ההתאגדות, חופש מדת, אדם סמית', הזכות לקנין, היד הנעלמה.	מיל, ג'ון סטיוארט <u>על החירות</u> , תרגום: אריה סימון, ירושלים, 2002. <u>קליינברגר, רות, פרקים בתולדות המחשבה המדינית</u> , תל אביב, 1965, עמ' 184-195.	ניתוח קטעי מקור ראשוניים מתוך על החירות ושלטון של נציגים.	השתתפות בשיעור והכנת חומרי הקריאה.
פוליטיקה של חברת ההמונים- ליברליזם- מעשה – מפלגות המונים. מקומן של הנשים באידיאולוגיה ובמעשה הליברלי; האמנסיפציה למיעוט היהודי והשפעתה על אורח החיים של היהודים	6	התלמידים יכירו את ההתארגנויות הפוליטיות המיישמות את רעיונות הליברליזם.	מיל, חופש הביטוי, חופש ההתאגדות, חופש מדת, אדם סמית', הזכות לקנין, היד הנעלמה.	נוה אייל, נביא <u>זמנים מודרניים</u> , חלק א', תל-אביב, 1998, ע"מ 26-31. תומסון, דייוויד, <u>איחופה מאז נפוליאון</u> , (תרגום, אריה חשביה) כרך א', תל-אביב, 1984 ע"מ 333-394-395; 335 צימרמן, משה וגולדשטיין יוסף, <u>היסטוריה של המאה העשרים: העולם והיהודים בזרות האחרונים</u> 1880-1914, זלמן שז"ר 1992, ע"מ 58-63. וולף, וירג'יניה, <u>חדר משלך</u> , תל אביב, 1981, ע"מ 54-56.	קריאה ודין בטקסטים.	השתתפות בשיעור והכנת חומרי הקריאה.
פוליטיקה של חברת ההמונים- סוציאליזם- אידאולוגיה	6	התלמידים יכירו את עקרונות הסוציאליזם ואת הוגיו המרכזיים, ואת המענה שנתן לבעיית הניכור	"המניפסט הקומוניסטי", סוציאליזם מהפכני, סוציאל דמוקרטיה.	אבינר, שלמה, <u>רשות הרבים – שיחות על מחשבה מדינית</u> , תל אביב, 1996, עמ' 153-169.	ניתוח "המניפסט הקומוניסטי", ודו"חות על מצב הפועלים.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית תרגיל מסכם מספר 2 על

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
		בחברה המודרנית.		מארכס, קארל, אנגלס, פרידריך, <u>המניפסט הקומוניסטי</u> , הקיבוץ המאוחד, 1975.		שינויים במעמד הנשים, ליברליזם וסוציאליזם.
פוליטיקה של חברת ההמונים: סוציאליזם מעשה	6	<p>התלמידים יכירו את ההתארגנויות הפוליטיות המיישמות את רעיונות הסוציאליזם.</p> <p>התלמידים יתנסו באופן חווייתי בניסוח מצע למפלגות שונות כסיכום לנושא.</p> <p>התלמידים ידעו למצת עמדה אידאולוגית שאחריה תפיסת עולם שלמה באמצעות סלוגן קליט וידעו להציג ולהשיב לטענות שכנגד לתפיסות אידאולוגיות אחרות.</p>	<p>מפלגות פועלים (הלייבור, 1905), האינטרנציונל, איגודי עובדים. קואופרטיבים</p> <p>תומסון, דייויד, <u>איחופה מאז</u> <u>נפוליאון</u>, (תרגום, אריה חשביה) כרך א', תל-אביב, 1984 337-343;</p> <p>קרל מרקס, פרנסיס וין, ספרי עליונת הגג ידעות אחרונות 2005. (קטעים נבחרים)</p>	<p>סדנא: כתיבת מצע למפלגות השונות, בנייה של תעמולת בחירות (מצגות), וקיום הליך בחירות לדוגמא.</p>	<p>השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית</p> <p>תרגיל מסכם בכיתה לזרמים הפוליטיים בחברת ההמונים המודרנית</p>	
עקרונותיה של העבודה המאורגנת וחשיבותה להבנייתה של חברת המונים	8	<p>התלמידים יכירו איגודי עובדים, איגודים מקצועיים, איגודים בלתי מקצועיים ומאבקים למען שיפור תנאי העבודה והשכר.</p>	<p>העבודה המאורגנת: "השביתה הגדולה", איגודים מקצועיים, חקיקה סוציאלית, האינטרנציונל</p> <p>השביתה כזכות אדם חוקתית ואוניברסלית, גישות תאורתיות לשביתה. השביתה כמכשיר חברתי ופוליטי.</p>	<p>לילך ליטור, השביתה: משפט, היסטוריה ופוליטיקה, האוניברסיטה הפתוחה 2019.</p>	<p>היכרות עם מאבקי עובדים בעולם בסוף המאה ה-19 וראשית המאה ה-20, קריאה וניתוח של עיתונות וקריקטורות בנות הזמן.</p>	<p>השתתפות פעילה והכנת חומרי הקריאה</p>
פוליטיקה של חברת ההמונים: פשיזם ראשוני, ראשוני,	8	<p>התלמידים יכירו את עקרונות הפשיזם הראשוני, את הגויו המרכזיים. ואת</p>	<p>פוטוריזם, גוסטב לה-בון, פסיכולוגיית חברתית.</p>	<p>שטרנהל, זאב, <u>המחשבה הפשיסטית</u> לגוניה, תל אביב, 1988, ע"מ-54 9.</p>	<p>דין וניתוח במקורות אומנותיים, וקריאה משותפת של הטקסטים.</p>	<p>השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית</p>

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
דרוויזים חברתי		המענה שנתן לבעיית הניכור בחברה המודרנית	[אופציונלי: פרשת דרייפוס]	קליבלאט, נורמן, <u>פרשת דרייפוס והשתקפותה בספרות, באמנות, ובתקשורת</u> , משרד הביטחון, 1991.		
זרמים בחשיבה האנטי רציונלית: הערעור על הרציונליות האנושית, אנטישמיות מודרנית כמקרה מבחן	5	התלמידים יכירו את התגובות האנטי רציונליות למציאות החברתית, תרבותית ופוליטית.	רומנטיקה, פסיכואנליזה פילוסופיה ניטשיאנית, האדם העליון, סורל, פרויד, לה-בון.	מגי, בריאן, <u>הפילוסופים הגדולים: מבוא לפילוסופיה המערבית</u> , פרנזה, תל אביב, 1997, ע"מ 302-328. שוקן, 1997, עמ' 10-23. צימרמן, משה וגולדשטיין יוסף, <u>היסטוריה של המאה העשרים: העולם והיהודים בנרות האחרונים 1880-1914</u> , זלמן שז"ר 1992, ע"מ 166-174. שטרנהל, זאב, <u>המחשבה הפשיסטית לגוניה</u> , תל אביב, 1988, ע"מ 54-9. "פרויד", בתוך האנציקלופדיה <u>אביב חדש</u> פרויד- התיאוריה <u>הפסיכואנליטית</u> , בתוך הספרייה הוירטואלית של מטח. ברגל דוד, <u>"הכוונה שהאדם יהיה מאושר אינה כלולה בתכנית הבריאה"</u> , <u>הארץ</u> , 27.5.2005 12.2.2003 פירקו יובל, "פסיכולוגיה של ההמון", בתוך <u>אנליזה ארגונית</u> , גליון 7, 2004	דיון סביב השאלה האם מדובר במהפכה אינטלקטואלית או התמודדות עם מציאות תרבותית ופוליטית.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
תופעת הניכור החברתית-תרבותית וביטוייה בספרות	6	התלמידים יכירו את אחת המובחנות של חברת ההמונים המודרנית: הניכור והבדלות הן בחברה האירופאית הכללית והן בחברה היהודית וביטוייה בספרות	ניכור, זרות, בדידות, פרנוץ קפקא, פרידריך ניטשה	קפקא, פרנוץ, <u>רפא כפרי</u> , עם עובד, תל אביב, 2000, עמ' 29, 35, 37, 222. אבירי, שלמה, <u>משנת החברתית והמדינית של קארל מרקס</u> , הקיבוץ המאוחד, 1967, עמ' 109-111.	קריאה משותפת בטקסטים ספרותיים מהתקופה.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית
זרמים באמנות בחברת ההמונים	6	התלמידים יכירו אופני הביטוי של תופעת האינדיווידואליזם, הניכור והבדלות באמנות	אימפרסיוניזם, אקספרסיוניזם, דאדא, פיקאסו.	אנציקלופדיה לאמנות.	ניתוח יצירות אמנות של הזרמים השונים המשקפים את תופעת הניכור והמשבר החברתי.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית
צמיחתה של תרבות ההמונים	8	התלמידים יכירו את האמנות המיועדת להמונים והמייצגת אותם.	צילום, קולנוע, האחים לומייר, אדיסון, ראינוע, קולנוע, מוסיקה	וולטר בנימין, "יצירת האמנות בעידן השעתוק", בתוך: <u>מבחר כתבים - כרך ב'</u> : <u>הרהורים</u> , הקיבוץ המאוחד, 1996. שלמה זנד, "המון וקולנוע בפריז של סוף המאה ה-19", בתוך: <u>זמנים</u> , 62, 1998, עמ' 3-14.	קריאת ודיון סביב המקורות המשניים; קריאה בעיתונות התקופה הדנה בנושא. דיון בתפקידה של המוסיקה בעידן ההמונים (המנונים), השמעה המונית בעקבות שינויים טכנולוגיים – גרמפון)	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
אמנות ותרבות בעידן ההמונים – יומני חדשות וסרטי קולנוע	6	המחשת אופייה ותפקידה של האמנות בעידן ההמונים.			צפייה ביומני חדשות מהתקופה, דרך האתר הרשמי של יומני החדשות בבריטניה http://www.britishtpathe.com צפייה מודרכת בסרט עלילתי מהתקופה (שוד הרכבות הגדול/האווני פטיומקין/ הולדתה של אומה/מטרופוליס) ⁷	דו"ח צפייה
תמורות במערכת החינוך הפורמאלית	12	התלמידים יכירו את מערכת החינוך ואת השינויים שחלים בה. התלמידים יכירו את האידיאולוגיות החינוכיות של התקופה ואת המתח ביניהן (מטרות המדינה לעומת צרכי הפרט).	גימנסיה, קוריקולום, חוק חינוך חובה, סוציאליזציה, אקולטורציה, אינדיבידואליזציה; קורצ'אק, שיטת מונטסורי,	נווה אייל, נביא אלי, <u>זמנים מודרניים</u> , חלק א', תל-אביב, 1998, ע"מ 32-33. בן עמוס, אבנר, בית ספר לדמוקרטיה: זכויות אדם וחובות למולדת בחינוך הצרפתי, <u>זמנים</u> , 45, ע"מ 20-20. צוויג, סטפן, <u>העולם של אתמול</u> , זמורה ביתן, 1982, ע"מ 33-42. האינציקלופדיה העברית: ערכים – מונטסורי, קורצ'אק. אריך קסטנר, <u>הכיתה המעופפת</u> , אחיאסף, 2000. קורצ'אק, יאנוש, <u>כתבים: כרך א'</u> , יד ושם, 1996,	קריאת ודיון סביב המקורות המשניים; אופציונלי: צפייה באחד מהסרטים הבאים: קבקבי, עץ, לשון הפרפר, 400 המלקות.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית

⁷ בנוסף, יוצגו במהלך הקורס סרטים נוספים סביב נושאי הלימוד השונים.

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
				עמ' 352-357; 362-368.		
היווצרות מערכת החינוך הבלתי-פורמאלית-תנועות הנוער	6	התלמידים יכירו את מערכת החינוך הבלתי פורמלית ואת המתח הקיים סביבה כמשלימה או נוגדת את מערכת החינוך הפורמלית ועולם המבוגרים.	הוונדרפוגל (הציפור הנודדת) הצופים, תנועות הנוער היהודיות: השומר הצעיר, תכלת לבן.	הלל, ברזל, <u>תנועת הנוער – קורותיה בעמים בישראל</u> , ההסדרות הציונית, 1963, ע"מ 52-6. צבי לם, <u>תנועת הנוער הציונית במבט לאחור</u> , ספרית הפועלים 1991, ע"מ	התלמידים יתחלקו לקבוצות, כל קבוצה תציג תנועת נוער אחת, על בסיס עקרונותיה, חוקיה ודרכי פעולתה, באמצעות כרזות, פרסומות ותעמולה.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית מבחן (אופציונלי, בהתאם ללוח המבחנים השנתי)
הרצל – מנהיג של תנועה לאומית בעידן ההמונים	6	התלמידים יכירו את דמותו של הרצל כמנהיג של חברת המונים ואת הגותו המדינית.	מדינת היהודים, אלטנוילנד, ציונות מדינית,	הרצל, תיאודור, "מדינת היהודים" בתוך: <u>החזון</u> , הספריה הציונית, 1960. הרצל, תיאודור, "אלטנוילנד – תל אביב", בתוך: <u>החזון</u> , הספריה הציונית, 1960.	ניתוח כתביו של הרצל ודין סביב אופי מנהיגותו.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית
ארץ ישראל בהקשר התחרות האימפריאליס טית - סיור	5	התלמידים יכירו את התחרות האימפריאליס טית על שליטה בארץ ישראל במאה ה-19	קפיטולאציות, תעלת סואץ, קונסוליות, בתי חולים, בתי יתומים, אכסניות, מוסדות דת, (מגרש הרוסים, רחוב הנביאים).	-	סיור	דו"ח סיור
המהפכה הרוסית-הדרך אל המהפכה, מאפייניה כמהפכת המונים מודרנית, מהלכה ותוצאותיה המידיות בראשית שנות ה-20 של המאה ה-20.	8	מטרות השיעורים להכיר את אחת מן המהפכות המרכזיות של המאה העשרים שהייתה לה השפעה רבת השלכות וממדים.	לנין, המהפכה הפרולטרית לעומת מהפכה בתנאים אגרריים, טרוצקי, הצבא האדום, בולשביקים, מנשביקים, סובייטים.	הובסבאום, <u>עידן הקיצוניות</u> , אייל נווה, <u>זמנים מודרניים</u> . יאן קרשו, <u>לגי היטלר ובחזרה</u> .	דין וקריאה במקורות שונים, צפייה אפשרית ב-"שמש בוגדנית".	השתתפות בשיעורים.
מלחמת העולם הראשונה – רצח העם הארמני	5	התלמידים יכירו את ההקשרים של הרצח ואת דרך ביצועו, ואת ההקשרים למלחמה	רצח עם, משתפי פעולה, העומדים מן הצד, המצילים.	"מאה שנים של כאב ובדידות" מאתר הועד למניעת רצח עם, אורון יאיר, ג'נוסייד- רצח עם,	קריאה ודין ניתוח מקורות חזותיים העוסקים בשואת	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	דרך ההערכה ומשקלה ⁶
		ולרעיונות טוליטריים.		האוניברסיטה הפתוחה, 2007.	הארמנים מאתרים ברשת	
מלחמת העולם הראשונה – תוצאות פוליטיות וחברתיות ותרבותיות	5	התלמידים יכירו את תוצאות המלחמה בתחומי החברה ואת השפעותיה על התרבות (ספרות, אמנות – ציור ופיסול)	הדור האבוד, ספרות מגויסת, ספרות פציפיסטית, זכות בחירה לנשים,	תומסון, דייויד, <u>אירופה מאז</u> <u>נפוליאון</u> , (תרגום, אריה חשביה) כרך ב', תל-אביב, 1984 ע"מ -551 ;572-576 ;547 מעין, שגיא, "מילים תחת אש: זכרון המלחמה בעיני הספרות", <u>זמנים</u> , 65, 140-153.	ניתוח יצירות אומנות וספרות כדרך להמחיש את התוצאות התרבותיות.	השתתפות בשיעור והכנת שיעורי בית
מלחמת העולם הראשונה – זיכרון ופולחן החייל המת - סיוור	6	התלמידים ילמדו את מושג החייל המת ואת הפולחן שקם בעקבות המלחמה.	בתי קברות צבאיים, הנצחה, ימי זיכרון, פולחן החייל המת, קבר החייל האלמוני	ג'ורג' מוסה, <u>הנפלים בקרב</u> , עם עובד, 1993	סיוור בבית הקברות האנגלי תוך כדי התייחסות למאפייני הזיכרון.	

ביבליוגרפיה מורחבת: ארה"ב

אריאלי, יהושע, המחשבה המדינית בארה"ב, מוסד ביאליק, ירושלים, 1992.

אריאלי, יהושע, "מיתוס הדמוקרטיה", בתוך, היסטוריה ופוליטיקה, תל-אביב, 1992.

אליאב-פלדון, מירי (עורכת), בעקבות קולומבוס 1492-1992, מרכז זלמן שזר, ירושלים, 1996.

ג'וזפסון, מתיו, הבארונים השודדים: הקפיטליסטים האמריקנים הגדולים 1861-1901, שוקן, ירושלים, 1969.

גוטפלד, ארנון, ארצות הברית ממלחמת האזרחים למלחמה הקרה, האוניברסיטה המשודרת, תל אביב, 1987.

גוטפלד, ארנון (עורך), החוויה האמריקנית: פרקים בהיסטוריה של ארצות הברית ובתרבותה, זמורה ביתן תל אביב, 1986.

גוטפלד, ארנון, "הקאובי והספר האמריקני - מיתוס ומציאות", זמנים 16, עמ' 60-72.

גוטפלד, ארנון, ממושבות למלחמת אזרחים: היסטוריה אמריקנית עד 1861, האוניברסיטה המשודרת, תל אביב, 1986.

גוטפלד, ארנון, "פסיקת בראון נגד טופיקה והשפעתה על ההיסטוריה האמריקנית", בתוך: דניאל גוטווין ומנחם מאוטנר, משפט והיסטוריה, ע"מ 231-246.

גוטפלד, ארנון, (עורך) שערים לחוויה האמריקנית. תל אביב, רמות - אוניברסיטת תל אביב, 2006.

הופשטר, ריצ'רד, המסורת המדינית של אמריקה ויוצריה, יחדיו, תל אביב, 1969.

הורביץ, חגי, "חוקה וגזענות במורשת ארצות הברית", זמנים, 24, 1987.

המילטון, אלכסנדר, מדיסון, ג'יימס וג'י ג'ון, הפדרליסט, הוצאת שלם, ירושלים, 2002.

זין, הווארד, היסטוריה עממית של ארצות הברית: מ-1492 ועד ימינו, בבל, תל אביב, 2007.
מוריסון, סמיואל אליוט, קומג'אר הנרי סטיל, ולכטנברג וויליאם אי., ההיסטוריה של ארצות-הברית,
תל-אביב, 1984.

מצר, יעקב, "עידן חדש ומשבר בסופו", זמנים, 8, ע"מ 44-57.

נוה, אייל, האתוס הליברלי בחברה האמריקנית, תל-אביב, 1997.

נוה, אייל, המאה האמריקאית, תל אביב: משרד הביטחון, האוניברסיטה משודרת, 2000.

נוה, אייל, "רצח מנהיגים אמריקנים: טראומה, טרגדיה ומשמעות" זמנים, 57, 1996

סינקלר, אפטון, הג'ונגל, זמורה ביתן, תל אביב, 1987.

פיצג'רלד, סקוט, גטסבי הגדול, הקיבוץ המאוחד, 1999.

פריצ'ט, הרמן, החוקה האמריקנית, זמורה ביתן, תל אביב, 1982.

קולקה, גיורא, "צמיחתה של רפובליקה חוקתית. השורשים של הדמוקרטיה האמריקנית." זמנים 9,
עמ' 32-45.

חוברת זמנים (26) 1987, המוקדשת לחוקה האמריקנית.

ביבליוגרפיה מורחבת: חברת ההמונים המודרנית

אבינרי, שלמה, הרעיון הציוני לגונוני, תל אביב, עם עובד, 1980.

אבינרי, שלמה, הרצל, מרכז זלמן שזר, ירושלים 2007.

אבינרי, שלמה, רשות הרבים: שיחות על מחשבה מדינית, ספרית פועלים, מרחביה, 1966.

אלבוים דרור, רחל, "נשים באוטופיות הציוניות", קתדרה, 66, 1992, ע"מ 111-143

אלרואי, גור, אימיגרנטים: ההגירה היהודית לארץ-ישראל בראשית המאה העשרים, יד בן-צבי, ירושלים, 2004.

בכרך, צבי, אנטישמיות מודרנית, האוניברסיטה המשודרת, משרד הביטחון, 1979.

בנימין, ולטר, מבחר כתבים, הקיבוץ המאוחד, 1996.

ברדן, ז'אן דני, פרשת דרייפוס, עם עובד, 2003.

ברזל, הלל, תנועות נוער קורותיה בעמים ובישראל, (ללא שנת הוצאה).

ברטל, ישראל (עורך) העלייה השנייה, כרכים א-ג, ירושלים, יד בן צבי, 1997.

ברכט, ברטולד, גלות המשוררים: מבחר שירים 1914-1956, הקיבוץ המאוחד, 1978.

ברלין, ישעיהו, ארבע מסות על חירות, רשפים, 1971.

גולומב, יעקב, מבוא לפילוסופיות הקיום - אקזיסטנציאליזם, הוצאת האוניברסיטה המשודרת, 1990.

גרינפלד, פרדריק, נביאים בבלי כבוד, עם עובד, תל אביב, 1988

דה שליט, אבנר, סוציאליזם. תל אביב, משרד הביטחון, 1994.

הובסבאום, אריק, לאומיות ולאומים מאז עידן המהפכה, תל אביב, רסלינג, 2006.

הובסבאום, אריק, עידן הקיצוניות, תל אביב, עם עובד, 1999.

הרצל, בנימין זאב, החזון, הספריה הציונית, 1960.

ויין, פרנסיס, קארל מארכס, תל אביב, ידיעות אחרונות, 2005.

זנד, שלמה, הקולנוע כהיסטוריה: לדמיין ולביים את המאה העשרים, עם עובד, תל אביב, 2002.

טוכמן ברברה, אוגוסט 1914, תל אביב, משרד הביטחון, 1996.

טוכמן, ברברה, המגדל הגאה, דביר, 1998.

כהן בנימין, המניפסט הקומוניסטי במבחן הזמן, הקיבוץ המאוחד, 1998.

לם, צבי, במערבולת האידאולוגיות: יסודות החינוך במאה העשרים, מאגנס, ירושלים, 2002.

לם, צבי, תנועות הנוער הציוניות במבט לאחור, גבעת חביבה, 1991.

מגי, בריאן, הפילוסופים הגדולים: מבוא לפילוסופיה המערבית, פרוזה, תל אביב, 1997.

מוסה, ל. ג'ורג', הנפלים בקרב, תל אביב, עם עובד, 1990.

מיל, ג'ון סטיוארט, על החירות, הוצאת מאגנס, 1946.

מישורי, אליק, שורו, הביטו וראו: איקונות וסמלים חזותיים בתרבות הישראלית, עם עובד, תל אביב, 2000.

נוה, אייל, המאה האמריקאית, תל אביב, האוניברסיטה המשודרת, 2000.

נוימן, בעז, תשוקת החלוצים, עם עובד, תל אביב, 2009.

ניטשה, פרידריך, כה אמר זרטוסטרא, שוקן, 1997.

ענברי, אסף, הביתה, ידיעות אחרונות, תל אביב, 2009.

צוויג, סטפן, העולם של אתמול, זמורה ביתן, תל אביב, 1982.

צימרמן, משה, וילהלם מאר: הפטריארך של האנטישמיות, זלמן שזר, ירושלים, 1982.

קולקה, ג'ורא, עידן המהפכות, האוניברסיטה הפתוחה, 1986.

קונפינו, מיכאל, מסנקט פטרבורג ללנינגראד: מסות על דרכה ההיסטורית של רוסיה, עם עובד, תל אביב, 1993.

קונרד, ג'וזף, בלב האפלה, ידיעות ספרים, 2008.

קליבלאט, נורמן, פרשת דרייפוס והשתקפותה בספרות, באמנות ובתקשורת, משרד הביטחון, 1991.

קלינברגר, רות, פרקים בתולדות המחשבה המדינית,

קמיר, אורית, כבוד אדם וחווה: פמיניזם ישראלי, משפטי וחברתי, ירושלים, כרמל, 2007.

קפקא, פרנץ, רופא כפרי, עם עובד, תל אביב, 2000.

שטרנהל, זאב, לא ימין ולא שמאל: האידיאולוגיה הפשיסטית בצרפת, עם עובד, 1988.

שטרנהל, זאב, המחשבה הפשיסטית לגוניה, ספריית פועלים, 1988.

שטרנהל, זאב, בניין אומה או תיקון חברה, עם עובד, 1995.

שיחור, רחל, ניטשה – עיונים בתרבות המערב, האוניברסיטה המשודרת, תל אביב, 1989.

שילה, מרגלית, אתגר המגדר: נשים בעליות הראשונות, הקיבוץ המאוחד, תל אביב, 2007.

שילה, מרגלית, "נשים בעלייה השנייה", יהדות זמננו- שנתון לעיון ולמחקר, כרך 9 תשנ"ה.

שפירא, אניטה, יהודים חדשים, יהודים ישנים, עם עובד, תל אביב, 1997.

תומסון, דיוויד, אירופה מאז נפוליאון, כרכים א-ב, תל אביב, זמורה ביתן, 1984.

כתבי עת:

חוברת זמנים (65) 1988-1989: גליון המוקדש למלחמת העולם הראשונה.

חוברת זמנים (27-28) 1988: גליון המוקדש למהפכות ברוסיה.

חוברת זמנים (62) 1998: גליון המוקדש לנשים.

אתרי אינטרנט:

<http://www.gpo.gov.il/> אוסף התצלומים הלאומי

אוסף העיתונות ההיסטורית בספריה הלאומית

<http://jnul.huji.ac.il/dl/newspapers/index1024.html>

מט"ח <http://toldot.cet.ac.il>

[/http://avot.cet.ac.il](http://avot.cet.ac.il)

הארכיון הציוני <http://www.zionistarchives.org.il/>

הארכיון הבריטי [/http://www.nationalarchives.gov.uk/documentsonline](http://www.nationalarchives.gov.uk/documentsonline)

ספריית הקונגרס האמריקני <http://www.loc.gov/index.html>

אתר יומני החדשות הבריטים [/http://www.britishpathe.com](http://www.britishpathe.com)

אתר החוג ללימודים אמריקניים באוניברסיטת תל אביב

[/http://www.tau.ac.il/humanities/american](http://www.tau.ac.il/humanities/american)

נספח א' – תבחינים להערכת העבודה המסכמת בנושא ארה"ב בהיקף של 1.5 יח"ל

תהליך הכנת העבודה:

הקפדה על תהליך הכנה מדורג ומכוון על ידי המורה: בחירת נושא, ניסוח שאלת מחקר, בחירת ביבליוגרפיה, הצגת ראשי פרקים וכתובת טיוטא.

10 נקודות.

צורה:

העבודה קריאה ואסטטית, צורת העריכה מאפשרת התמצאות נוחה, עימוד, הפרקים מובחנים והכתורות בהירות ומובנות.

7 נקודות.

סגנון:

סגנון כתיבה בהיר וענייני, עברית תקינה: הגהה, תחביר ופיסוק.

8 נקודות.

כלים מדעיים:

ניסוח הולם של שאלת מחקר, מבוא, סדר פרקים מתאים לשאלת החקר, שימוש נכון במובאות, הפניות והערות שוליים, רשימה ביבליוגרפית מתאימה וערוכה כמקובל, אזכור נספחים בגוף העבודה. (30 נקודות).

30 נקודות.

תוכן העבודה:

ניכר ידע בתחום שנבחר (שליטה בחומר ההיסטורי), ניכרת גישה דיספלינרית (שימוש בכלי מחקר היסטוריים כגון השוואות, התבססות על מקורות ראשוניים ומשניים), ניצול נכון של הביבליוגרפיה, התוצר ורמת ההעמקה הולמים את המצופה מתלמיד כיתה י-א, ניתוח וכתובה בהתאמה לשאלת המחקר, עיבוד הנושא מעיד על חשיבה היסטורית ועל הבנת מורכבותם של תהליכים היסטוריים

הצומחים בהקשר מסוים, שאלת החקר שהוצגה נבחנה ובעבודה מוצגות מסקנות משמעותיות ביחס אליה.

35 נקודות

נספח ב' – לוח זמנים לכתיבת העבודה המסכמת בנושא ארה"ב בהיקף 1.5 יח"ל

1. בחירת נושא עד סוף ינואר בשנת הלימודים של כיתה י'.
2. קריאה ראשונית ובחירת ביבליוגרפיה – עד סוף מרץ בשנת הלימודים של כיתה י'.
3. ניסוח שאלת מחקר והצגת ראשי פרקים – עד סוף מאי בשנת הלימודים של כיתה י'.
4. הגשת טיוטא - עד סוף אוקטובר בשנת הלימודים של כיתה יא'.
5. הגשת העבודה – עד סוף מרץ בשנת הלימודים של כיתה יא'.
6. העברת הציונים לפיקוח – ראשית יוני בשנת הלימודים של כיתה י"א.

נספח ג' – דף הנחיות לתלמיד לכתובת העבודה המסכמת בנושא ארה"ב בהיקף 1.5 יח"ל

הקדמה:

במסגרת המטלות הנדרשות בתוכנית הייחודית בהיסטוריה הנכם נדרשים לכתוב עבודת מחקר העוסקת בהיסטוריה של ארה"ב בין השנים 1860-1941. מטרת העבודה היא ללמוד נושא על פי בחירתכם, לחקור אותו ולכתוב אודותיו. העבודה אמורה לשקף תהליך למידה עצמאי, תוך שימוש בכלים היסטוריים. העבודה צריכה לבטא יכולת אינטגרטיבית, שימוש מושכל וביקורתי במקורות ראשוניים ומשניים, יכולת העמקה ואת הידע הנרכש על ידכם.

תהליך העבודה:

במהלך העבודה עליכם להיות בקשר רציף עם המורה תוך כדי עמידה בלוח הזמנים הבא:

1. בחירת נושא עד סוף ינואר בשנת הלימודים של כיתה י'.
2. קריאה ראשונית ובחירת ביבליוגרפיה – עד סוף מרץ בשנת הלימודים של כיתה י'.
3. ניסוח שאלת מחקר והצגת ראשי פרקים – עד סוף מאי בשנת הלימודים של כיתה י'.
4. הגשת טיוטא - עד סוף אוקטובר בשנת הלימודים של כיתה י'.
5. הגשת העבודה – עד סוף מרץ בשנת הלימודים של כיתה י'.

הנכם מוזמנים, לשאול והתייעץ בכל שלב ובכל סוגיה הקשורה בבחירת הנושא ובכתיבת העבודה.

מבנה העבודה:

מבוא: המבוא יציג את שאלת המחקר, יסביר את הסיבות לבחירת הנושא והשאלה, יציג את מבנה העבודה וכיצד עונים הפרקים השונים על שאלת המחקר.

רקע היסטורי: הרקע ההיסטורי אמור להיות ממוקד ורלוונטי לנושא ושאלת המחקר.

פרקי העבודה: על הפרקים להתייחס לשאלת המחקר, סדר הפרקים צריך להיות הגיוני ומוסבר.

סיכום ומסקנות: הסיכום בוחן ומציג את המסקנות המשמעותיות ביחס לשאלת המחקר.

ביבליוגרפיה: רשימה מסודרת, הקפדה על חלוקה למקורות ראשוניים ומשניים, הקפדה על כתיבה נכונה של הפריטים והקפדה על סדר נכון שלהם.

הוראות כלליות:

עליכם להקפיד על הגהה, כתיבה בהירה, עברית תקינה, כותרות בהירות ומובנות, סגנון כתיבה מובן, עימוד.

יש להקפיד על ניסוח הולם של שאלת המחקר, על שימוש נכון במובאות, הפניות והערות שוליים, על אזכור נספחים בגוף העבודה.

על העבודה להעיד על ידע בתחום אותו בחרתם לחקור, כלומר להציג שליטה בחומר ההיסטורי, ועל שימוש בכלים היסטוריים מקובלים כגון השוואות והתבססות על מקורות ראשוניים ומשניים.

עליכם לזכור כי אין מדובר בעבודה מסכמת אלא בעבודת מחקר עצמאית הייחודית לכם והמבטאת את הידע שצברתם ממקורות שונים ואת הסינתזה שיצרתם ביניהם.

נספח ד': דוגמא לדף צפייה בסרט

חג שמח – סרטו של הבמאי כריטיאן קריון

מבוא קצר:

הסרט המוקרן לפניכם מציג את סיפורה של הספקת אש קצרה בתקופת מלחמת העולם הראשונה, המלחמה הגדולה, המתחוללת בשנת המלחמה הראשונה ב-1914. בסרטו, "חג שמח" מגולל הבאי כריטיאן קריון של סיפורה של שביתת נשק ספונטנית שהתחוללה בחד המולד בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה על ידי חיילים יריבים משני עברי הקווים.

מטרת הצפייה:

המטרה בצפייה בסרט זה היא לעמוד על גורמיה העיקריים של המלחמה, על מאפייניה העיקריים ובעיקר לתת את תמונת המלחמה בקווי הביצורים שהחזיקו מעמד למעלה משלוש שנים, במה שהפך במידה רבה את המלחמה בחזית המערבית, ואף בחזית המזרחית, ל"מלחמת חפירות".

נא לענות על השאלות הבאות:

- א. הסבירו את הטיעונים ביחס ללאומיות שמובעים על ידי תלמידי בית הספר, ואת הדרך שהלאומיות באה לידי ביטוי בשדה הקרב/מלחמת החפירות. (25 נקודות)
- ב. הציגו והסבירו את הפער שבין אחוות הלוחמים המתפתחת משני צדי המתרס לעומת המחויבות להמשך הלוחמה כפי שהיא באה לידי ביטוי בנאומים של הפוליטיקאים והגנרלים. (25 נקודות)
- ג. מהי עמדתכם ביחס לאחריותם של הפוליטיקאים והגנרלים, כפי שהיא מוצגת בסרט, לפרק הזמן הממושך שבו מתקיימת המלחמה (יולי 1914 עד נובמבר 1918). (25 נקודות)
- ד. כיצד מבליט הסרט את ההיבט של "בשר לתותחים" המאפיין את גישתן של המדינות שהיו מעורבות במלחמה זו. (25 נקודות)

צפייה מהנה

נספח ה' – דוגמא לדף עבודה במהלך סיור

"בית הקברות הצבאי עמד במרכזו של פולחן הנופלים בקרב"⁸

סיור בבית הקברות הצבאי האנגלי שבהר הצופים, ירושלים

דף העבודה מתבסס על קריאתכם בספרו של ג'ורג' ל. מוסה, הנופלים בקרב, עמ' 89-101, ועל הסיור.

מוסה מציג בספרו מאפיינים הקיימים בבתי הקברות הצבאיים שקמו לאחר מלחמת העולם הראשונה.

- א. ציינו חמישה מאפיינים והסבירו כיצד ממלאים מאפיינים אלו את מטרת המדינה בהנצחת החייל המת (50 נקודות).
- ב. הסבירו כיצד באים לידי ביטוי מאפיינים אלו בבית הקברות הצבאי האנגלי שבהר הצופים. הדגימו את ההסברים באמצעות תצלומים. (50 נקודות).

⁸ ג'ורג' ל. מוסה, הנופלים בקרב, עם עובד, 1990, עמוד 89.

נספח ו' - תרגיל כיתה: ליברליזם מהלכה למעשה

משימה ראשונה - תעמולה

בחרו שתי כרזות תעמולה של המפלגה הליברלית בבריטניה מסוף המאה התשע עשרה או תחילת המאה העשרים.

נתחו את הכרזה ביחס לנקודות הבאות:

- תוכן הכרזה
- עיצוב הכרזה
- ההקשר ההיסטורי והנושאי
- הקשר לעקרונות הליברליזם כפי שבאים לידי ביטוי בטקסטים של ג'ון סטיוארט מיל.

ניתן למצוא כרזות באתרים הבאים:

את ההקשר ההיסטורי והנושאי ניתן למצוא באינטרנט.

משימה שנייה – מדיניות

בשנים 1906-1924 שלטה המפלגה הליברלית והיא זו שהרכיבה את הממשלה.

באתר הארכיון הלאומי הבריטי ישנה סדנה הסוקרת את מדיניות הממשלה הליברלית בשנים 1906-1909.

National archives ← education ← Britain 1906-1918 ← reforms ← welfare

achievements of the liberal reform

בחרו באחד הנושאים: צעירים, זקנים עובדים. ובנוסף בחרו בביקורת בנושא.

התבוננו באחד מהמקורות הראשוניים של הנושא שבחרתם בו, ונתחו את המקור.

נסו להשיב על השאלה הגדולה "מה עומד מאחורי הרפורמות הללו וכיצד (והאם) הן משתלבות עם האידיאולוגיה הליברלית".

ניתן לקשר עם הטקסט של תומפסון "אירופה מאז ימי נפוליאון".

נספח ז': ניתוח מקורות ראשוניים בנושא הגירה באמצעות חיפוש בארכיונים דיגיטליים

תרגיל : הגירה והגירה יהודית כפי שמופיעה בעיתונות ובקריקטורות של התקופה -

1914 – 1882

א. הגירה כללית בראי התקופה – 1881 – 1914
היכנסו לאתר דרך google המביא political cartoons מן התקופה, הדפסו 2 קריקטורות והסבירו כיצד מוצגת בהן ההגירה ההמונית. מהן הבעיות העיקריות כפי שהן מוצגות על ידי הקריקטורות ומה מובלט בהן.

ב. הגירה יהודית וביטוייה בעיתונות הכתובה :

1. היכנסו לאתר הספרייה הלאומית דרך google או ישירות לאתר :

<http://jnul.huji.ac.il/>

2. בדף הראשי, מצד ימין למטה, הקישו על "עיתונות עברית היסטורית".

3. היכנסו לאחד מן העיתונים הבאים: חבצלת הלבנון או המגיד

4. מצד ימין הקישו על "מפתח לפי נושאים ומחברים", ולאחר מכן על "דפדף" או "מצא"

5. הקלידו את המילים הגירה או עלייה, או כל מושג אחר הקשור לדעתכם להגירה.

6. בחרו באחד מן הגליונות המוצעים, ומצאו בהם את הכתבה העוסקת בהגירה.

7. קראו את הכתבה וסכמו כיצד העיתון, כלומר העורך או הכתב, מתייחס לסוגיית ההגירה

(סיבותיה, הגירה לארה"ב לעומת הגירה לא", הגירת יהודים מול הגירה כללית וכד').

ג. ערכו השוואה בין כתבות מעיתונים שונים ונסו להסביר מדוע קיימים הבדלים בין הכתבות ביחס להגירה. (מקום הוצאה לאור או השקפת העיתון).

עבודה מעניינת!

נא להקפיד על הערות שוליים ומראי מקום. על העבודה להיות מודפסת וכרוכה.

נספח ח': תרגיל להגשה: ניתוח טקסטים - הפוליטיקה של חברת ההמונים -

קראו בעיון את המקורות הבאים וענו על כל השאלות:

1. זאב שטרנהל, המחשבה הפשיסטית לגוניה, תל-אביב, ספריית הפועלים, 1988, עמ' 9 – 43.
2. גוסטב לה-בון, "הפסיכולוגיה של ההמון", בתוך: ז. שטרנהל, המחשבה הפשיסטית לגוניה, עמ' 49 – 54.
3. שלמה אבינרי, רשות הרבים, שיחות על מחשבה מדינית, תל-אביב, ספריית הפועלים, 1972, עמ' 212 – 218.

רשות:

שלמה אבינרי, רשות הרבים, הפרקים העוסקים במרקס ובמיל, עמ' 161 – 178.

ענו על השאלות הבאות:

1. הסבירו שלושה עקרונות מרכזיים בכל אחד מן הזרמים הפוליטיים המרכזיים המתהווים במאה ה-19 ובראשית המאה ה-20, הליברליזם, הסוציאליזם והפשיזם הראשוני.
2. הציגו את קווי הדמיון והשוני בין האידיאולוגיה הליברלית לבין האידיאולוגיה הסוציאליסטית.
3. מה ייחודה של האידיאולוגיה הטרומ פשיסטית ביחס לשתי האידיאולוגיות הקודמות לה בזמן, הליברליזם והסוציאליזם?
4. הסבירו מהם מאפייניו העיקריים של ההמון כפי שהם מוצגים על ידי גוסטב לה-בון?
5. האם ניתן להערכתכם למצוא קרבה בין האידיאולוגיה הטרומ פשיסטית לבין עמדתו של גוסטב לה-בון אל ההמון?
6. כתבו רב שיח מדומיין בין שלושת האידיאולוגיות הנ"ל. התייחסו ברב שיח זה אל המצוקות איתן הן מתמודדות, אל הדרכים בהן יש לפתור מצוקות אלה ואל הפתרונות עצמם.

עבודה מעניינת!

על התרגיל להיות מוגש בתיקה, מודפס וכתוב לפי כל הכללים של כתיבה היסטורית, הערות שוליים, רשימה ביבליוגרפית וכד'.

נספח ט: דוגמא לפעילות כיתתית - משפט ציבורי- לינקולן מול הדמוקרטיה

מנהיג ראוי לעת שלום ולעת מלחמה לעת מלחמה או דיקטטור הפוגע בעקרונות הדמוקרטיה

והחוקה האמריקנית

הכיתה תתחלק לקבוצה של סניגורים ולקבוצה של קטיגורים. כמו כן יכנהו כשופטים שלושה נציגים מכם. כל השאר יוכלו לקחת חלק בשאלות במהלך הדיון וכן יקחו חלק בהצבעה בסיומו

של המשפט וכריעו מי היה לינקולן, מנהיג דמוקרטי או דיקטטור לעת מלחמה.

מטרתו של משפט ציבורי זה היא לבחון את דמותו של לינקולן לפני מלחמת האזרחים ובמהלכה.

הנכם מתבקשים ללמוד את דמותו של המנהיג באמצעות שאלות אלה, להשתמש בתרגיל אשר ניתן לכם אודות המיתוס של לינקולן ולענות לעצמכם על השאלות הבאות:

האם הפר לינקולן את החוקה האמריקנית ואת כללי המשטר הדמוקרטי בארצות הברית, בעצם כניסתו למלחמה בת ארבע שנים ומרובת נפגעים, כ-660.000 הרוגים, או שמא שמר לינקולן על רוחה של הדמוקרטיה האמריקנית?

האם שמר על עקרונותיה הדמוקרטיים והעביר את ארצות הברית ממדינה שבה הופרו זכויות המיעוט השחור באופן שיטתי למדינה בעלת עקרונות שונים, גם אם נאלצה לחכות למאה שנים נוספות על מנת לקיים אותם?

האם היה מוצדק להיכנס למלחמה?

מה היו האינטרסים שלו כמנהיג בשעה שהחליט על פתיחה במלחמה זאת?

האם חייב המנהיג לשמור על שיטתיות ועקביות בעמדותיו?

האם מנהיג במלחמה יכול לפעול אחרת ממנהיג בעת שלום?

הנכם מתבקשים להיות מוכנים לקיומו של המשפט הציבורי במהלך השבועיים הקרובים!

